

А. П. Рум'янцев, Н. С. Рум'янцева

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

2 видання, перероблене і доповнене

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
для студентів вищих навчальних закладів*

Київ
«Центр учбової літератури»
2012

УДК 339.5(075.8)
ББК 65.428я73
Р 86

*Гриф надано
Міністерством освіти і науки України
(Лист № 1/11-4087 від 25.05.2011 р.)*

Рецензенти:

Філіпенко А. С. – доктор економічних наук, професор;
Поручник А. М. – доктор економічних наук, професор;
Мартиненко М. М. – доктор економічних наук, професор.

Рум'янцев А. П., Рум'янцева Н. С.

Р 86 Зовнішньоекономічна діяльність. Навч. посіб./ 2-ге вид. перероб. та доп. –
К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.

ISBN 978-611-01-0330-5

У пропонованому навчальному посібнику головна увага зосереджена на розгляді сутності, особливостей, нормативно-правового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Розкриваються зміст, типи, види, структура міжнародних господарських контрактів, міжнародних розрахункових і кредитних відносин, іноземного інвестування, митного та валютного регулювання. Висвітлюються основні форми зовнішньої торгівлі, міжнародних науково-технічних відносин, положення про транспортне забезпечення, оподаткування, ризики, страхування та методика розрахунку ефективності зовнішньоекономічних операцій.

Для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться питаннями зовнішньоекономічної діяльності.

УДК 339.5(075.8)
ББК 65.428я73

ISBN 978-611-01-0330-5

© Рум'янцев А. П., Рум'янцева Н. С., 2012.
© Центр учбової літератури, 2012.

ЗМІСТ

Вступ	4
<i>Розділ I. ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ І СТРУКТУРА КУРСУ ЗЕД . . . . .</i>	<i>5</i>
<i>Розділ II. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕД УКРАЇНИ . . . . .</i>	<i>13</i>
<i>Розділ III. МАРКЕТИНГ У ЗЕД . . . . .</i>	<i>25</i>
<i>Розділ IV. ПОШУК ТА ОЦІНКА ІНОЗЕМНИХ ПАРТНЕРІВ . . . . .</i>	<i>36</i>
<i>Розділ V. МІЖНАРОДНІ ГОСПОДАРСЬКІ КОНТРАКТИ . . . . .</i>	<i>43</i>
<i>Розділ VI. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ І МІЖНАРОДНІ КРЕДИТИ . . . . .</i>	<i>60</i>
<i>Розділ VII. ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ СУБ'ЄКТІВ В ЗЕД . . . . .</i>	<i>76</i>
<i>Розділ VIII. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ВІДНОСИН . . . . .</i>	<i>91</i>
<i>Розділ IX. ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗЕД . . . . .</i>	<i>97</i>
<i>Розділ X. ТРАНСПОРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕД . . . . .</i>	<i>105</i>
<i>Розділ XI. МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД . . . . .</i>	<i>111</i>
<i>Розділ XII. ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД . . . . .</i>	<i>116</i>
<i>Розділ XIII. ОПОДАТКУВАННЯ ЗЕД . . . . .</i>	<i>130</i>
<i>Розділ XIV. РИЗИКИ В ЗЕД . . . . .</i>	<i>133</i>
<i>Розділ XV. СТРАХУВАННЯ ЗЕД . . . . .</i>	<i>140</i>
<i>Розділ XVI. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗЕД . . . . .</i>	<i>144</i>
Висновок	151
Список використаних скорочень	153
Контрольні питання з курсу «ЗЕД»	155
Література	157
Додатки	163

Вступ

Зовнішньоекономічна діяльність є одним із найважливіших напрямів розвитку підприємництва. Завдяки їй забезпечується покриття потреб країн світового співтовариства у сировині, матеріалах, паливі, енергоносіях, машинах, обладнанні та устаткуванні, товарах широкого вжитку, послугах. Разом з тим ЗЕД є суттєвим джерелом валютних надходжень до державного бюджету. В умовах ринкової економіки ЗЕД виступає невід'ємним напрямом підприємництва багатьох великих, середніх та малих фірм, які функціонують у промисловості, сільському господарстві, будівництві, зв'язку, на транспорті, у фінансовій сфері тощо. Цим обумовлено помітний інтерес до питань, пов'язаних зі здійсненням ЗЕД.

У пропонованому виданні розглядаються теоретичні та практичні аспекти ЗЕД. На основі аналізу положень міжнародного економічного права, національного законодавства України подана загальна характеристика нормативно-правового забезпечення ЗЕД, розкриваються умови та логіка її розвитку. З урахуванням конкретних завдань суб'єктів ЗЕД в міжнародній сфері, викладаються питання про міжнародні господарські контракти, міжнародні розрахунки та міжнародні кредити, митне та валютне регулювання, страхування ЗЕД.

Особливе місце приділене розгляду проблем, пов'язаних із методикою економічної ефективності основних напрямків зовнішньоекономічних зв'язків, в тому числі експортно-імпорتنих операцій, міжнародної спеціалізації та кооперування виробництва, спільного підприємства.

Навчальний посібник є частиною авторської концепції викладу комплексу дисциплін, присвячених вивченню різних рівнів функціонування міжнародної економіки. Поруч із цим пропонований посібник має й самостійне значення. Він містить узагальнений матеріал лекцій з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність».